

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ondergrondse energie-opslag PrimAviera te Rijsenhout

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

17 juli 2009 / rapportnummer 2275-30

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

In de Haarlemmermeerpolder wordt een glastuinbouwgebied ontwikkeld: PrimAviera. Stallingbedrijf Glastuinbouw Nederland b.v. (SGN) heeft het voornemen om de agrariërs de mogelijkheid te bieden de klimaatvoorziening in de kassen op een duurzame wijze in te richten door toepassing van ondergrondse energieopslag, ook wel koude-warmteopslag (KWO) genoemd. Gezien de omvang van de voorgenomen onttrekkingen moet ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Grondwaterwet een milieueffectrapportage (m.e.r.)-procedure worden doorlopen. Bevoegd gezag in deze zijn Geëerde Staten van Noord-Holland.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- De belangrijkste variabele bij het opstellen van de alternatieven voor de KWO is de **ruimtelijke situering van de bronnen**. De (milieu)afwegingen die tot de bronlocaties in de verschillende alternatieven leiden, moeten in het MER helder beschreven worden.
- De **hydrologische effecten** van de winning: enerzijds de kwantitatieve aspecten (grondwaterstanden en -stroming, beldrift, kwel, infiltratie) en de afgeleide effecten (wateroverlast, zetting), anderzijds de kwalitatieve aspecten (chloride en de door afwijkende watertemperaturen veranderde chemische processen) en de afgeleide effecten (ecologie, watervoorziening voor de landbouw). De effecten dienen beschreven te worden inclusief een beschouwing van onzekerheden, onder meer ten aanzien van de bandbreedte van de modelparameters.
- Het MER moet inzicht verschaffen in de **positieve energetische effecten** van het energiesysteem met opslag in termen van te bereiken energiebesparing, de systeemprestatie (geleverde koude en warmte ten opzichte van het elektriciteitsverbruik van het systeem) en met de onzekerheden daarin. Tevens moet het inzicht geven in mogelijke energetische lekverliezen en de gevolgen ervan voor de omgeving.
- Bij de invulling van het **meest milieuvriendelijke alternatief** dienen zowel beperking van de hydrologische effecten als optimalisatie van het energetische effect te worden nagestreefd. Bij de energetische optimalisatie dient het gehele energiesysteem in beschouwing genomen te worden: ook extra bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen kunnen daarvoor nodig zijn.
- Voor de overdracht van informatie in het MER aan besluitvormers, insprekers en anderen is een **goede samenvatting** essentieel. De samenvatting moet zelfstandig leesbaar zijn voor een brede doelgroep en dient een goede afspiegeling te zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

2.1 Achtergrond en doel

In kassen, met zowel een grote koude- als een warmtevraag, is de klimaatvoorziening van groot belang. In de startnotitie wordt voor de klimaatvoorziening van de kassen ingezet op grootschalige seizoensopslag van laagwaardige koude en warmte in de ondergrond (KWO). KWO wordt volgens de startnotitie van groot belang geacht voor de ontwikkeling van een duurzame glastuinbouw. In de startnotitie ontbreekt een goede onderbouwing hiervan. Het is van belang in het MER wel een goede onderbouwing op te nemen.

Het doel van het voornemen is in de startnotitie geformuleerd als het realiseren en gebruiken van een optimale configuratie van KWO-systemen in het gebied nabij Rijsenhout. Andere vormen van energiebeheer dan KWO worden volgens de startnotitie niet in beschouwing genomen. Gelet op ervaringen elders¹, is het van belang dat beargumenteerd kan worden waarom KWO beter scoort dan andere mogelijkheden in de ontwikkeling van een duurzame glastuinbouw (of een duurzame of efficiënte energievoorziening).

Het is wenselijk om het doel of de doelen zo te beschrijven dat ze in twee stadia in het planvormingsproces een rol kunnen vervullen:

- bij de afbakening van te beschrijven alternatieven en het verhelderen waarom andere oplossingsrichtingen buiten beschouwing worden gelaten;
- bij de rangschikking van alternatieven op doelbereik.

2.2 Beleid en besluit

In de startnotitie is een aanzet gegeven voor het relevante beleidskader gericht op het besluit voor vergunningverlening krachtens artikel 14.1 van de Grondwaterwet. Naast het daar aangehaalde kader dient in het MER ingegaan te worden op de volgende kaders:

- Nota Ruimte;
- Natuurbeschermingswet;
- kaders die mogelijke beperkingen/randvoorwaarden inhouden met betrekking tot de temperatuur van in de bodem te infiltreren water.

Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten deze beleidskaders en de wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor het voornemen zijn.

¹ Zie ondermeer het MER “Grondwateronttrekking voor de klimaat- en gietwatervoorziening van Agriport A7 te Wieringermeer” en de aanvulling daarop, alsmede het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. (rapportnummer 1992-76 van 26 juni 2009).

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

Het voornemen betreft de duurzame energievoorziening van het nieuwe glastuinbouwgebied PrimAviera te Rijsenhout, van netto circa 180 ha, mogelijk aangevuld met het reeds bestaande naastgelegen glastuinbouwgebied van 100 ha (waar mogelijk een reconstructie plaats gaat vinden).

Om de duurzaamheid van het voorgenomen type energievoorziening te kunnen toetsen, wordt gevraagd om tenminste de volgende opties op hoofdlijnen naast elkaar te zetten en te vergelijken op gebruik van primaire energie en op CO₂-emissie.

Warmtekrachtkoppeling:

- Warmtekrachtkoppeling voor productie van elektriciteit (voor eigen gebruik of teruglevering aan het net), warmte en CO₂.
- Een korte-termijn buffer
- Een piekketel.

De opgewekte elektriciteit komt in mindering op de landelijke elektriciteitsproductie en bespaart dus brandstof en CO₂-emissie. Dit effect dient meegenomen te worden in de vergelijking.

Koude-/warmteopslag en warmtepompen:

- Warmteproductie met warmtepompen
- Koude-/warmteopslag voor koeling van (semi-)gesloten kassen en als warmtebron voor warmtepompen.
- Een korte-termijn buffer
- Een piekketel.

De extra energie voor ventilatoren en pompen dient meegenomen te worden in het energieverbruik.

Geothermie:

- Warmteproductie met geothermische bronnen
- Een korte-termijn buffer
- Een piekketel.

Restwarmte:

- Aanvoer van restwarmte van 50 °C of hoger naar de kassen
- Eventuele lange-termijn warmteopslag in de bodem
- Een korte-termijn buffer
- Een piekketel.

De extra pompenergie om de warmte te transporteren naar het gebied dient meegenomen te worden in het energieverbruik.

Benutting koelwarmte:

- Aanvoer van koelwarmte met een temperatuur van 25 °C of lager (bijvoorbeeld uit een datacenter) naar de kassen
- Eventuele lange-termijn warmteopslag in de bodem
- Warmtepompen om de koelwarmte naar een bruikbaar temperatuurniveau te brengen.
- Een korte-termijn buffer
- Een piekkel.

De extra pompenergie om de warmte te transporteren naar het gebied dient meegenomen te worden in het energieverbruik.

Mengvormen van bovenstaande opties behoeven niet in beeld te worden gebracht. Op basis van een dergelijk overzicht kan KWO in een breder perspectief worden gezien.

3.2 Voorgenomen activiteit

Vertaal de verwachte warmte- en koudevragen van de aan te sluiten glastuinbouwbedrijven naar de ontwerpeisen voor het warmteopslagsysteem.

Geef in het MER voor elk van de alternatieven voor de KWO een beschrijving van het energiesysteem met ondergrondse opslag. Deze omvat:

- een prinsipeschema met daarbij de belangrijkste parameters van het systeem, zoals de opslag- en afgiftetemperaturen, capaciteiten van de onttrekkings- en infiltratieputten, gemiddelde en maximale onttrekkings- en infiltratiehoeveelheden, ontwerpvermogens (koeling, verwarming) van het opslagsysteem, de warmtepompen en de piekkel, het opgenomen vermogen en het jaarlijkse energieverbruik van deze onderdelen, de energiestromen in het systeem, en de eventuele regeneratie;
- de beoogde injectietemperaturen voor de opslag (laden en ontladen), zowel de gemiddelde als de maximale temperatuur;
- de wijze waarop in het systeemontwerp rekening wordt gehouden met onzekerheden en variaties in de warmte- en koudevragen;
- de wijze waarop technisch en organisatorisch wordt geborgd dat de energiebalans in de bodem in evenwicht wordt gehouden over een periode van vijf jaar;
- het verwachte onttrekkings- en infiltratiepatroon op weekbasis (indicatief);
- de locaties van de bronnen op kaart;
- techniek van het infiltreren in en onttrekken uit het (derde) watervoerende pakket en bijbehorende onderhoudsmaatregelen;
- vormgeving en inrichting puttenvelden (putten en eventuele andere voorzieningen);
- de benodigde leidingen (aan- en afvoer, warmte en koude), wijze van uitvoering van de aanleg van leidingen en eventuele infrastructuur (paden, wegen), locatie van de warmte- en koudelevering;
- de fasering van de aanleg van het systeem in relatie tot de fasering in de ontwikkeling van PrimAviera en de mogelijke herstructurering van het bestaande glastuinbouwgebied.

3.3 Alternatieven

De belangrijkste variabele bij het opstellen van de alternatieven is de ruimtelijke situering van de bronnen. De startnotitie geeft weer dat in het MER hiervoor de volgende mogelijkheden zullen worden uitgewerkt:

- een alternatief waarin – door de bronnen om-en-om te positioneren - gestreefd wordt naar een minimaal effect op het (omliggende) grondwatersysteem (hydrologisch optimaal);
- een alternatief waarbij de koude en warme bronnen in clusters worden gepositioneerd, zodat het systeem energetisch optimaal kan presteren (energetisch optimaal).

Op beide alternatieven worden in de startnotitie twee varianten voorgesteld: één met verhoogde temperatuurverschillen en een ander waarin gewerkt wordt met de onzekerheid van een aantal parameters (waar een onzekerheidsbandbreedte in de modeluitkomsten uit komt).

De variant met verhoogde temperatuurverschillen betekent grote verschillen in bedrijfsvoering en in effecten. In die zin kan dit beter als een volwaardig alternatief beschouwd worden.

Besteed in het MER bij de beschrijving van deze alternatieven en varianten aandacht aan de afwegingen die leiden tot de bepaling van de exacte bronlocaties in de verschillende alternatieven. Geef ook aan in hoeverre grondwateronttrekkingen in de nabijheid hierbij van invloed zijn.

3.3.1 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, binnen zijn competentie liggen, en uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Ga aan de hand van toetsing van de alternatieven (en varianten daarop) aan de doelstelling van het project en de milieueffecten na welk alternatief het meest milieuvriendelijke alternatief is. Bij de beoordeling van het toekennen van het predikaat *meest milieuvriendelijk* dienen alle milieueffecten, dus ook het energetische effect van het totale energiesysteem, een rol te spelen.

Ga na of het alternatief dat de basis vormt voor het meest milieuvriendelijke alternatief, nog verder geoptimaliseerd kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- verhoging van de *robuustheid* van het opslag met het oog op de energiebalans nu en in de toekomst: voorzieningen of strategieën die het mogelijk maken de energiebalans in de bodem in evenwicht te houden zonder de energetische prestaties van het systeem aan te tasten. Te denken valt aan slimme clustering van glastuinbouwbedrijven waarmee warmte- en koudeafname in balans komen, of technische voorzieningen voor regeneratie van de bodem met oppervlaktewater en dergelijke;
- verhoging van de *energetische prestatie* van het totale energiesysteem, bijvoorbeeld door extra bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen op gebouwniveau (kas) of door onderlinge uitwisseling van warmte en/of koude tussen bedrijven of omringende bebouwing, waarbij de effecten op het grondwater gelijk blijven of zelfs verminderen;
- verdergaande beperking van het effect op het grondwater door een optimale inzetstrategie van de verschillende bronnen.

3.3.2

Referentie

Als referentiesituatie voor het beschrijven van de milieugevolgen voor de KWO kan worden uitgegaan van de levering van warmte met warmte/kracht-units (WKK), korte-termijn buffers, aangevuld met Hoog Rendements (HR)-ketels. Geef expliciet aan welke energierendementen in de referentie worden verondersteld voor de WKK-units (thermisch en elektrisch), HR-ketels en de centrale elektriciteitsopwekking.

Betrek in de referentie ook de CO₂-bemesting in de kassen en de wijze waarop de CO₂ wordt geproduceerd. Hierbij dient ook aandacht te worden besteed aan:

- de huidige bedrijfsvoering waarin beluchting van de kassen wordt toegepast ten behoeve van de temperatuurhuishouding in de kas;
- het effect van het 'sluiten' of 'vrijwel sluiten' van de kassen op de jaarlijkse warmte- en koudebehoefte en de meeropbrengst van producten;
- het primair energieverbruik en de netto CO₂-uitstoot per eenheid product (bijvoorbeeld m³ aardgasequivalent per ton product) in de referentiesituatie voor beluchte en (semi-)gesloten kassen.

Het primair energieverbruik per eenheid product dient zichtbaar te worden gemaakt om het energetisch effect van het (semi-)sluiten van de kas zichtbaar te maken. Hierin ligt immers de aanleiding om koude-/warmteopslag toe te passen. De feitelijke referentie is op dit moment een beluchte kas, waarin actieve koeling niet wordt toegepast. Met het sluiten van de kas groeit de hoeveelheid product dat geleverd kan worden. Maar wellicht groeit ook het energieverbruik. Voor een evenwichtige beoordeling dient daarom het specifieke energieverbruik te worden bepaald.

4.

BESTAANDE MILIEUSITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN

Studiegebied

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat het plangebied PrimAviera, het naastgelegen glastuinbouwgebied en de omgeving, voor zover daar effecten van de grondwateronttrekkingen, -infiltraties en -temperatuurwijzigingen kunnen gaan optreden. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen – en in relatie tot grondwater – gevoelige gebieden en objecten, voornamelijk gebouwen, infrastructuur en grondwaterafhankelijke natuur.

De aspecten bodem, water en energie dienen in het MER zoals hieronder aangegeven voor de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling en de alternatieven te worden beschreven.

4.1 Bodem, water en ecologie

Besteed bij de beschrijving van bodem en water met name aandacht aan:

- geologie: een beschrijving van de geologische opbouw. Ga daarbij in op zowel verticale gelaagdheid als horizontale zoneringspatronen, rekening houdend met de aspecten die van belang zijn voor de geohydrologie zoals aanwezige slecht doorlatende lagen en de (dis)continuïteit daarin. Ga daarbij in op onzekerheden en hoe daar in de planuitwerking rekening mee wordt gehouden;
- (geo)hydrologie: geef een beschrijving op hoofdlijnen van het watersysteem ter plaatse, grondwaterstanden en verschillen erin, alsmede van de stromingspatronen die daarvan het gevolg zijn. Beschrijf ook hoe het watersysteem door de betrokken instanties kwantitatief en kwalitatief wordt beheerd en hoe ongewenste fenomenen als inundaties en verzilting worden voorkomen. Betrek bij deze beschouwing de dikte en verbreiding van watervoerende pakketten en scheidende lagen, alsmede de parameterwaarden die daar aan worden toegekend;
- de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, met een accent op chloride. Geef voor het grondwater, zonodig op basis van nieuw uit te voeren metingen, het verloop van de concentratie over de diepte en de wijze waarop dat in komende jaren/decennia/eeuwen zal veranderen. Geef voor het oppervlaktewater de huidige concentraties en de te verwachten veranderingen. Geef aan of ook voor andere chemische parameters veranderingen te verwachten zijn;
- bodemverontreinigingen (welke verontreinigende stoffen zijn in de deklaag aanwezig) en (potentiële) grondwaterverontreinigingen; geef aan of deze kunnen worden beïnvloed door de alternatieven;
- de gevoeligheid van bodemtypen voor mineralisatie en zetting;
- de gevoeligheid van aanwezige natuur voor veranderingen in grondwaterstroming, kwel en infiltratie, verdroging of eventuele vernatting. Maak daarbij onderscheid tussen natuur in de polder en in de aangrenzende Westeinderplassen. Grondwaterafhankelijke natuur komt in het studiegebied voor in de sloten in de polder en op de eilanden in de Westeinderplassen die binnen de EHS vallen. De natuur op de eilanden is onder meer gevoelig voor veranderingen in de infiltratie, waarbij vergroting van de infiltratie verzuring en verbossing van bijvoorbeeld de rietmoerassen (waar onder mesotroof rietland, kamvarenrietland, veenmosrietland) bevordert. Indien effecten op flora en fauna optreden zijn de beschermingsformules in zake EHS en flora- en faunawet aan de orde en dient dat in het MER te worden uitgewerkt;
- autonome ontwikkeling. In de polder wordt in de huidige situatie kwel van zout water bestreden met inlaat van zoet oppervlaktewater. Uit informatie tijdens het locatiebezoek blijkt dat niet is uitgesloten dat de autonome ontwikkeling is dat deze verziltingbestrijding in de nabije toekomst wordt gestopt. Ga hier bij de effectbeschrijving op in door de twee varianten in de autonome ontwikkeling te onderscheiden.

Het model waarmee de berekeningen worden uitgevoerd dient volgens de huidige technieken te worden gekalibreerd en van parameterwaarden te worden voorzien. Beschrijf van deze kalibratie welke parameters op welke wijze zijn bijgesteld, en waarom dat als een verbeterde benadering van de werkelijkheid wordt gezien. Geef een toelichting waarom het model goed genoeg is om de effecten goed (conform de werkelijkheid) in beeld te brengen en te kwantificeren. Voor een project van deze omvang is een zorgvuldige schematisering (drie dimensies) en parametrisering op basis van (desnoods nieuwe) boor- en meetgegevens vereist, tenzij uit gevoeligheidsberekeningen blijkt dat de potentiële effecten niet kunnen optreden.

Beschrijf voor de alternatieven de veranderingen op de hierboven genoemde aspecten. Besteed daarbij met name aandacht aan de kwantitatieve beschrijving van de effecten op de grondwaterstand, grondwaterstroming, kwel en wegzijging² en de onzekerheden daarin. Deze effecten zijn in het bijzonder van belang voor:

- mogelijke wateroverlast en/of zetting op en in de omgeving van het glastuinbouwgebied;
- lekverliezen, de mate waarin KWO-water bijvoorbeeld onder invloed van de natuurlijke grondwaterstroming of als gevolg van onbalans in het systeem in de bodem buiten het bereik van de KWO komt (beldrift). Beschrijf de verwachte chemische samenstelling van dit water en stel vast waar dit water uiteindelijk terecht komt en hoe lang het daar over doet. Stel vast of het gebruiksmogelijkheden van bijvoorbeeld oppervlaktewater voor gietwater-doeleinden nadelig kan beïnvloeden;
- mogelijke mobilisatie van bodem- en grondwaterverontreinigingen (en de consequenties van aangetroffen stoffen voor de installatie).

Daarnaast dient in het MER aandacht besteed te worden aan de volgende aspecten:

- De afgeleide effecten van de hydrologische effecten voor bodem en ecologie dienen bepaald te worden. Beschrijf daarbij de ecologische effecten aan de hand van doelsoorten en doeltypen;
- Beschrijf de effecten op de grondwater- en bodemtemperatuur. Schenk hierbij aandacht aan de te verwachten temperatuurrange alsmede het beïnvloedingsgebied in de horizontaal (hoe ver doet de invloed zich gelden in het watervoerende pakket) en in de verticaal. Eventuele effecten van hogere of lagere temperatuur op chemische processen (en daardoor een veranderende grondwaterkwaliteit) dienen te worden aangegeven. Het spreekt voor zich dat deze effecten nauwkeuriger in beeld gebracht moeten worden naarmate het water met hogere temperaturen in de bodem wordt gebracht.

² Een vertaalslag van de bandbreedte in (hydrologische) modelparameters naar onzekerheden in uitkomsten (met name grondwaterstanden) is hiervoor gewenst.

Het cyclische karakter van de onttrekkingen heeft, met name in de directe omgeving van de infiltratie-/onttrekkingsbronnen gevolgen voor de uitwisseling van water tussen de diverse watervoerende pakketten. Ook deze uitwisseling krijgt een cyclisch karakter. Het is van belang deze uitwisseling te kwantificeren zodat inzicht verkregen wordt in de doorwerking naar ondiepere gelegen lagen, met name de deklaag.

Het KWO legt beslag op de ondergrondse ruimte. Het MER dient inzicht te geven in de beperkingen die het systeem ten aanzien van ander gebruik van ruimte en grondwater oplegt. Denk daarbij aan het mogelijk instellen van een boring- of 'pompvrije'- c.q. beschermingszone, ter voorkoming dat het systeem door ongewenste activiteiten gaat falen. De grootte van een dergelijk gebied dient aangegeven te worden. Maak tevens duidelijk of deze KWO een soortgelijke installatie op aangrenzende percelen onmogelijk of minder rendabel maakt.

De verwachting is dat de ingreep voor de chemie onomkeerbaar vermengde profielen oplevert. Geef voor de temperatuursbeïnvloeding aan hoe lang de 'hersteltijd' zal zijn nadat de KWO wordt beëindigd.

Meld in het MER – voor zover mogelijk – wat de uitkomsten zijn van de Water-toets die voor het ruimtelijk plan (PrimAviera) moet worden uitgevoerd en waarin deze ontwikkeling dient te worden meegenomen.

4.2 Energie

Bereken voor elk van de alternatieven en voor de referentie:

- het jaarlijkse energieverbruik in m³ aardgas en kWh elektriciteit voor het conditioneren van de kas en de productie van CO₂ ten behoeve van bemesting;
- het bijbehorende jaarlijkse primaire energiegebruik en de bijbehorende netto uitstoot van CO₂ per eenheid product.

Vermeld hierbij de gehanteerde uitgangspunten.

Geef voor de alternatieven bovendien:

- de absolute en relatieve energiebesparing ten opzichte van de referentie;
- de wijziging in het gebruik van primaire energie per eenheid product ten opzichte van de referentie;
- de energieprestatie van het opslagsysteem, gedefinieerd als de jaarlijks geleverde warmte en koude (GJ_{th}) gedeeld door het jaarlijkse gebruik van primaire energie (GJ_{pr}) van het energiesysteem.

Ga in op de gevoeligheid van de berekende energiebesparing en energieprestatie voor:

- niet voorziene warmte- en koudevragen (omvang en patronen);
- afwijkingen in de afgiftetemperaturen van de gebouwinstallaties;
- wijzigingen in de meeropbrengst bij een (semi-)gesloten kas;
- andere systeemeigenschappen van het energiesysteem met opslag dan nu voorzien.

4.3 Overige aspecten

Hoe komt het initiatief er bovengronds uit te zien? Wat zijn de te verwachten bovengrondse gevolgen? Zijn er gevolgen te verwachten voor de landbouw of het landschap?

5. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

Voor de onderdelen vergelijking van alternatieven, leemten in informatie, evaluatieprogramma, vorm en presentatie alsmede de samenvatting heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN)

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland

Besluit: vergunning op grond van de Grondwaterwet

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C15.1

Activiteit: toepassen van energieopslag

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in het Witte Weekblad Haarlemmermeer van 27 mei 2009

ter inzage legging startnotitie met ingang van 29 mei 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r. op 25 mei 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 17 juli 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

H. Boukes

ir. J.J. Buitenhuis

dr. F.H. Everts

drs. M.P. Laeven (werkgroepsecretaris)

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ondergrondse energie-opslag PrimAviera te Rijsenhout

In de Haarlemmermeerpolder wordt een glastuinbouwgebied ontwikkeld: PrimAviera. Stallingbedrijf Glastuinbouw Nederland b.v. heeft het voornemen om de agrariërs de mogelijkheid te bieden de klimaatvoorziening in de kassen op een duurzame wijze in te richten door toepassing van ondergrondse energieopslag, ook wel koude-warmteopslag genoemd. Gezien de omvang van de voorgenomen onttrekkingen moet ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Grondwaterwet een milieueffectrapportage procedure worden doorlopen. Bevoegd gezag in deze zijn Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

ISBN: 978-90-421-2808-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

